

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการของการวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart เป็นกระบวนการในการศึกษาประกอบไปด้วยการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ และ 4) การสะท้อนกลับ (องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301 - 303) ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ความมุ่งหมายของการวิจัย
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้วิจัย คือ นายไมตรี สุวรรณไตรย์
- 1.2 ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ครูประจำชั้น จำนวน 8 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 24 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ชั้นละ 3 คน จำแนกตามการประเมินความประพฤติของนักเรียนที่มีปัญหาจำนวนมากจำนวน 1 คน มีปัญหาระดับปานกลางจำนวน 1 คน และมีปัญหาระดับน้อย จำนวน 1 คน

2.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน

2.4 ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

จำนวน 1 คน

3. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 130 คน

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อหาแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อติดตามผลในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

ศึกษาสภาพ ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ดำเนินการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรม สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองนักเรียน กำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนา วางแผน กำหนดการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ดังนี้

2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน โดย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 11 – 12 มิถุนายน 2558 ระยะเวลาการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน 2) การนิเทศติดตาม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ตามทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ โดยดำเนินกิจกรรม 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่ายู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา โดยดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 2 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2558 และวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 สังเกตการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม

3.2 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้รับมอบหมายให้นิเทศติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม

3.3 สัมภาษณ์ครูซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครองนักเรียนผู้ให้ข้อมูล

3.4 นิเทศติดตาม โดยเริ่มนิเทศติดตามตั้งแต่การอบรมเชิงปฏิบัติการวันที่ 11 – 12 มิถุนายน 2558 และขณะดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดล โรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ตั้งแต่ วันที่ 2 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

3.5 สอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม และรายงานผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

1.1 สภาพเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต พบว่า โรงเรียนได้มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กิจกรรม/โครงการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต แต่การดำเนินกิจกรรมยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และขาดความต่อเนื่อง

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนอยู่ในระดับน้อย นักเรียนบางคนขาดทักษะกระบวนการคิด คุณธรรมด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านจิตสาธารณะยังไม่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนเกิดลักษณะนิสัยอย่างยั่งยืนได้

2. การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงามนั้น มี 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศติดตาม 3) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร มี 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเรียน กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา จากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน พบว่าเป็น

กิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรได้จริง

3. ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพรงงาม นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะจริง ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรครั้งนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ดังนี้

1.1 สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า โรงเรียนได้มีกำหนดได้กำหนด เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กิจกรรม/โครงการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต แต่การดำเนินกิจกรรมยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และขาดความต่อเนื่อง ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนตามปกติ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่ห้องเรียนอย่างจริงจัง การสอนเน้นเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำ มากกว่าการสืบค้นหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การประเมินความรู้ส่วนมากใช้แบบทดสอบวัดผลระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ ส่วนแบบทดสอบที่วัดในระดับการนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่ามีจำนวนน้อย ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งแก่ชราและมีฐานะยากจน ร่างกายไม่

แข็งแรง บางครั้งไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง บางครอบครัวเลี้ยงบุตรหลานแบบตามใจมากเกินไป ไม่กำหนดภาระงานให้นักเรียนรับผิดชอบ ด้านชื่อเสียงสุจริต พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนมากไม่มีเงินออมและนักเรียนไม่มีการออมเงินในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้ปกครองเป็นรายวันแล้วนำมาซื้อขนมรับประทานในแต่ละวันจนหมด ขาดการวางแผนการใช้เงิน และด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาหรือการบริจาคและทำบุญแต่การรักษาสมบัติส่วนรวมยังต้องได้รับการพัฒนา นักเรียนส่วนมากทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามคำสั่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนแต่ขาดการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ครูมีการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ แต่ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเสริมสร้างคุณธรรมด้วยกิจกรรมที่หลากหลายนอกจากการอบรมสั่งสอนด้วยการบอกกล่าวเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขและพัฒนาอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม จันนคร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้โครงการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิตและโครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมนำดวงใจห่างไกลยาเสพติด ในโรงเรียนบ้านปากห้วยฉลอง สำนักเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ พบว่า นักเรียนขาดวินัยเพราะครูขาดทักษะด้านเทคนิค วิธีการ กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม จึงมีแนวคิด ความเชื่อและการปฏิบัติที่แตกต่างกันในการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจสดา พรหมเวียง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) ก่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สภาพคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับมาก ด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง สภาพพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, หน้า 95 - 96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนหนองชนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องของระเบียบวินัย การได้รับ

ความร่วมมือจากผู้ปกครองมีบ้างไม่มากนัก ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่านักเรียนในปกครองควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรม ในทุกๆ ด้าน

1.2 ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพงาม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมอยู่ในระดับน้อย นักเรียนบางคนขาดทักษะกระบวนการคิด คุณธรรมด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านจิตสาธารณะยังไม่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนเกิดลักษณะนิสัยอย่างยั่งยืนได้ ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะกระบวนการคิด ไม่สามารถสรุปความรู้เองไม่ได้ ขาดทักษะในการสืบค้นความรู้แล้วมีการอ้างอิง มีความสามารถในด้านการแปลความ ตีความต่ำ ขาดทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการได้ อธิบายพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติได้ไม่สมเหตุสมผล ขาดทักษะในจำแนกประเภทโดยกำหนดเกณฑ์เองได้ ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่เรียบร้อย สกปรก พูดจาไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจเรียน ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งขณะในบริเวณโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนสกปรก ไม่เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังเมื่อซื้อของหรือรับอาหาร ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม ฝ่าฝืนระเบียบแนวปฏิบัติ เห็นแก่ตัวและไม่ยอมช่วยเหลือผู้อื่น ขอบกั้นแก่ผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อทรัพย์สินสมบัติของทางโรงเรียน ชอบพูดโกหก ไม่ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด หาข้ออ้างเพื่อให้พ้นตัว นักเรียนบางคนยืมสิ่งของของเพื่อนแล้วไม่ยอมคืน ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซื้อของที่ไม่จำเป็น ไม่แบ่งเงินไว้สำหรับการออม ไม่ถนอมใช้สิ่งของอุปกรณ์การเรียน บางครั้งทะเลาะชกต่อยกันโดยไม่มีเหตุผลสมควร และด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนบางคนไม่มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความไม่เต็มใจ ต้องให้ครูเป็นผู้บอกก่อนจึงค่อยให้ความช่วยเหลือ เมื่อทำกิจกรรมใดๆ เพื่อส่วนรวมมักจะถามถึงสิ่งของตนแทน ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนแต่ละคนเติบโตท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีพื้นฐานทางครอบครัว รวมถึงปัญหาในครอบครัวที่นักเรียนต้องเผชิญเกี่ยวกับความไม่พร้อมต่างๆ แยกต่างหาก ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งหากครูและผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ นักเรียนไม่มีคนคอยดูแล แนะนำในทางที่ดี นักเรียนจะเคยชินกับความประพฤติที่ไม่ดีและเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา ก็จะปฏิบัติตามกลายเป็นนิสัยที่ไม่ดีติดตัวไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส ละระคี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดตาไถ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรมด้านการแสวงหาความรู้ ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย

ความรับผิดชอบการใช้วาจา กิริยามารยาทที่เรียบร้อย ความสามัคคี ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ผันพลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า นักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองจ้วน แก้วเฮ้า (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรีเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 2 บางคน บางกลุ่ม ประพฤติตนไม่เหมาะสม ขาดคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 2 ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงามนั้น มี 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศติดตาม 3) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตาม จากการสังเกตการปฏิบัติของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากการปฏิบัติมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าอบรม มีการจัดบันทึก ไม่หลบเลี่ยงออกนอกห้องอบรม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เลิกอบรมตรงเวลา มีความสนใจขณะอบรม มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มาถึงสถานที่อบรมก่อนเวลา เข้ารับการอบรมตรงเวลา ซักถามและแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรผู้ให้การอบรมเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ผู้ร่วมวิจัยที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี และผู้ร่วมวิจัยในฐานะที่เป็นครูมีความมุ่งมั่นในการที่จะเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ต้องการนำเอาความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนให้เกิดผลอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม บุญมีทองอยู่ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม มี 2 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร

ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล 2) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมการออม กิจกรรมตักบาตรทำบุญด้วยใจ กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกิจกรรมแต่งกายดีมีวินัย กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสังคม กิจกรรมการเดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทายและกิจกรรมอบรมในวันศุกร์ ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ครูมีความพึงพอใจต่อการศึกษาดูงานและครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ชูติมาธตา มะโนมัย (2553, หน้า 280 - 290) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงสง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การวางแผนและกำหนดกระบวนการปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะครู การศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้คณะครูเกิดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้นและนำมากำหนดกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงสง่าให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ต่อเนื่อง และครอบคลุมคุณธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น

2.2 กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 3 มี 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่ายุ่ กิจกรรมคนดีศรีโพนงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา จากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน พบว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 3 ได้จริง เพราะกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรมดังกล่าวนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายและสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็นประโยชน์ของการทำความดี มีผู้สนับสนุนยกย่องชมเชยเมื่อทำความดี และถูกปฏิเสธหากมีความประพฤติไม่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส ละระคี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดตาไถ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า กิจกรรมหลักที่ใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมี 3 กิจกรรม คือ 1) การฝึกอบรม ประกอบด้วย กิจกรรมเข้าค่ายอบรมพัฒนาจิต กิจกรรมอบรมคุณธรรมวันสุด

สัปดาห์ 2) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการสอน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชา กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมการนั่งสมาธิก่อนเรียน 3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม ประกอบด้วย กิจกรรมคุ้มทำความสะอาด กิจกรรมการเดินแถวกลับบ้าน กิจกรรมพี่ช่วยน้อง กิจกรรมคนดีศรีโรงเรียน กิจกรรมออมทรัพย์วันละบาท กิจกรรมไหว้กันวันละนิดจิตแจ่มใส กิจกรรมตรวจสุขภาพและเครื่องแต่งกาย ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามขั้นตอนต่างๆ ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเกิดพัฒนาการด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปกร จุมพิช (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติใช้กระบวนการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอนแบบโครงงาน มีการอบรมคุณธรรม และฝึกมารยาทไทย สร้างความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาทางวิชาการอย่างสมดุล การมีส่วนร่วมสอดส่องดูแลความประพฤติและระแวดระวังปัจจัยเสี่ยง รวมถึงการสร้างความร่วมมือประเมิณผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา นอกจากความร่วมมือของผู้ปกครองกับครู ในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนแล้ว ชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพนงาม นักเรียน จำนวน 130 คน มีพฤติกรรมดีขึ้น มีทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะจริง รายละเอียด ดังนี้

3.1 ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

โรงเรียนบ้านโพนงาม ในวงรอบที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งด้านทักษะกระบวนการคิดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.70$) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงได้พัฒนาด้านทักษะกระบวนการคิดในวงรอบที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) จากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.69 เนื่องมาจากการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณธรรมนั้นเป็นการสร้างค่านิยมและบางกิจกรรมต้องกระทำซ้ำๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะจึงต้องใช้เวลา

ในการปฏิบัติที่ยาวนาน ประกอบกับธรรมชาติของผู้ปกครองทุกคนต้องการให้บุตรหลานหรือนักเรียนในปกครองของตนเป็นคนดี ได้รับการชื่นชมจากบุคคลทั่วไป จึงทำให้มีความคาดหวังกับนักเรียนสูงจึงมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม บุญมีทองอยู่ (2556, หน้า 166) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน ด้านผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ในวงรอบที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน ด้านผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน เพิ่มขึ้น 0.67 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจสตา พรหมเวียง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านแคน (วันครู 2503) อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า หลังจากที่นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านความกตัญญูต่เวที ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย อยู่ในระดับดีมาก และด้านความประหยัด อยู่ในระดับมาก สภาพพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนการพัฒนา กับหลังการพัฒนา นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่พัฒนาดีขึ้นเห็นได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล วานิชสุจิต (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ประหยัด ซื่อสัตย์ และสามัคคี พบว่า หลังการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 2 วงรอบ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีทั้ง 4 ด้าน

3.2 ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนงาม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตเพิ่มขึ้น จากเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโนนงาม โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากการปฏิบัติมากไปหาน้อยได้ดังนี้

การเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าอบรม มีการจัดบันทึก ไม่หลบเลี่ยงออกนอกห้องอบรม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เลิกอบรมตรงเวลา มีความสนใจขณะอบรม มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มาถึงสถานที่อบรมก่อนเวลา เข้ารับการอบรมตรงเวลา ซักถามและแสดงความคิดเห็น เนื่องจากผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจและมีความตั้งใจสูงที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตนเองและคาดหวังต่อพฤติกรรมที่ดีของนักเรียนสูงและจากกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้ง 2 วงรอบ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ เมื่อมีการชี้แจงอธิบายหรืออบรมให้นักเรียนได้รู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวของนักเรียนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม บุญมีทองอยู่ (2556, หน้า 166) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคมเพิ่มขึ้น มีความพึงพอใจต่อการศึกษาดูงานและมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด มีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนด้านผู้เรียน เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนและด้านผู้เรียนและผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ในวงรอบที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และมีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนของผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.46

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหาร และครูควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนอย่างจริงจังเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการส่งเสริมนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับคุณธรรมที่หน่วยงานต่างๆ ที่จัดประกวดหรือแข่งขันให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.2 การนิเทศติดตามควรใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายจะสามารถพัฒนาบุคลากรให้เกิดความกระตือรือร้นในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และดำเนินการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบจะทำให้การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนด้านอื่นๆ ให้ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้านตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดไว้

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และจัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี